

עלון שבועי נחלת שדה

חיזוי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת ויגש תשע"ג שנה ב' גליון 72

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: קליפת לר"י שהתבטלה על ידי איחוד השבטים

אשר שרשו הוא רל"י, ויעקב אבינו ע"ה היה בכוחו לבטל קליפה זו. כמאמר חז"ל על הפסוק (ויחי מ"ט, ג') "כחי וראשית אוני". ולכן ר"ת רל"י הוא ריחל ל'אה י'עקב, ולעתיד לבוא כאשר יתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה, אז יתבטל קליפת עמלק ויתהפכו מן מ"ר לר"ם, ועל זה נאמר (תהלים קי"ג, ד') "רם על כל גוים ה'". וזהו ג"כ כוונת המקוה, דהיינו שיעור המקוה מ"ם סאה והסאה ששה קבים סך הכל: מספר ר"ם כנ"ל. ועל פי הכוונה הזאת יטהר נפשו מטומאתו כאשר יבוא אל תוך המים דהיינו חסדים עליונים ואז יתהפך מ"ר לר"ם.

וממשיך וכותב האוהב ישראל זי"ע וז"ל: ומעתה נחזור לענף הראשון, כי כל איש הישראלי צריך ללחום מלחמת ה' צבאות ולמחות שורש עמלק הטמון בקרבו, וכאשר ידבק נפשו בדרכי התורה והמצוות, אז ישמור אותו ה' מכל דבר טמא, כמאמר חז"ל (סוטה כא.): "תורה אגונא מגנא", והשמירה היא על ידי אותיות השניות מן השורש, דהיינו עיקר שורש עמלק המטמא הוא רל"י, והשמירה היא על ידי האותיות הסמוכות להם דהיינו שמ"ך, וזהו כוונת הפייטן "שמך מעולם עובר על פשע", דהאותיות שמ"ך חופף כל היום על האותיות רל"י לבל יקרב אל האדם להפשיע אותו בטומאת קרי ח"ו, וזהו שתיקנו חז"ל לומר בזמירות בליל שבת: "מש"ך חסדך לידועיך אל קנא ונוקם".

ומוסיף ואומר האוהב ישראל: ולכן תיקנו חז"ל להניח אצבעו הנקראת אמה על מזוזות הבית בעת בואו הביתה ובעת צאתו מביתו החוצה, וגם בלילה קודם השינה יניח אצבעו על השם שד"י הנרשם על המזוזה

כתב המקובל האלוקי רבי שמשון מאסטרופולי זי"ע בספרו ליקוטי שושנים, אשר יש קליפה הנקראת לר"י הגורמת להביא את האדם לחטא זנות. ויעקב אבינו עם נשותיו לאה ורחל, ביטלוה. וז"ל: בפסוק (יחזקאל ט"ז, ט"ז) "ותבטחי ביופיך ותזני על שמך", כמאמר הגמרא (תענית ה:): "כל האומר רחב מיד נקרי", וזהו סוד הגדול, כי יש קליפה אחת המפתה לבני אדם לזנות, ושם הקליפה לר"י סוד ל'אה ר'חל י'עקב שביטל אותה הקליפה ופ"ד שנים לא ראה יעקב קרי, וזהו הסוד בפסוק "על שמך", רוצה לומר, על אותיות "שמך" דהיינו על האות שיי"ן - ריי"ש, ועל מ"ם למ"ד, ועל כ"ף יו"ד, הרי שם הקליפה לר"י. והגיד להם הנביא, שהקליפה החליקה אמריה בפתוייה שיחטאו בזנות, ועל זה הוכיח אותם הנביא. עכ"ל.

והחיד"א בספרו דבש לפי (מערכת י' אות ט') מוסיף על דבריו וז"ל: וזהו רמז ראשי תיבות "יתן למוט רגליך", הוא לר"י הקליפה הנזכרת, ואתה ונשיך אהניא לך להכניע קליפה זו, והוא ראשי תיבות: "יעקב לאה רחל", כמש"כ הרב הנזכר וזה מופת, כי לא חטאת בנישואי רחל, מאחר שאתה יעקב לאה רחל הכנעתם לקליפה זו וכו'. יעו"ש המשך דבריו.

ובספרו חומות אנך (וישלח פרק ל"ג פסוק ט') הוסיף וכתב: והנה עשו שהוא הפך שלום יסוד, היה אחוז בקליפה זו, ורמוז בראשי תיבות "יש לי רב" - לר"י שהיא הקליפה הנזכרת וכו'. ע"כ.

עוד מצינו בדברי קדשו של האוהב ישראל מאפטא זי"ע (ליקוטים חדשים - פרשת בשלח) וז"ל: מ"ר הוא מספר עמלק וזהו הקליפה המטמא בלילות רחמנא ליצלן,

"ויבך על צואריו עוד" (מ"ו, כ"ט)

כתב רש"י: ... אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע.

ונשאלת הנשאלה, מדוע רק יעקב אבינו קרא קריאת שמע ואילו יוסף הצדיק לא קרא את שמע (ויעוי' מה שתירצנו בזה בספר נחלת שדה פרשת ויגש אות כ"ד)?

ונראה ליישב, בדרך של דרוש וקבל שכר בלבד, הדרך ה' בעבודת ה' לילך דרגה אחר דרגה, ולהתקדם שלב אחר שלב בעבודת ה', ועל אדם להיזהר מלקפוץ ולהשיג השגות הגבוהות למעלה ממדרגתו לעת עתה, כי יש חשש גדול שמא יפול, וכמו שכתב הרמב"ם במורה נבוכים (ח"א פרק ה') וז"ל, כל מי שרוצה ליכנס למחנה שכינה כלומר שהשיג השגה אלקות, שלא יהרס לזה הענין העצום, כדכתיב (יתרו י"ט, כ"א) "פן יהרסו לעלות אל ה' ונפל ממנו רב", וכן הזהיר שלמה (קהלת ד', י"ז) "ושמור רגליך באשר תלך אל בית אלהים", כמו שמצינו בתנאים בן זומא הציץ ונפגע, ואחר יצא מחמת זה לתרבות רעה, כמו דאיתא בחגיגה (יד:). יעו"ש באריכות דבריו.

הכלי יקר (פרשת וישלח פרק ל"ב פסוק ל"ג) מפרש כי זה הטעם לכך שיעקב אבינו נפגע בגיד הנשה, כיון שניסה להשיג השגות הגבוהות ממנו וז"ל: "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו'". וז"ל: מצינו לרבותינו ז"ל שדברים עמוקים שהשגתם קשה, נמשלו לגידין כמו שפירש רש"י פרשת יתרו על פסוק (יתרו י"ט, ג') "ותגיד לבני ישראל", וההשגה נקראת בלשון אכילה, כמו שמצינו בארבעה שנכנסו לפרדס (חגיגה יד:). שעל החקירה הנסתרת מעין כל חי מביא את הפסוק (משלי כ"ה, ט"ז): "דבש מצאת אכול דידך".

ורמז במצוה זו לדורות, למנוע מישראל החקירה בנסתרות, כמו שאמר (חגיגה יג:). "אין לך עסק בנסתרות". כי יש לחוש פן יהרסו שכלם ויבואו לידי אפיקורסות, כי לא רבים יחכמו להבין כל הסודות על מתכונתם, מצד היות שכלם עובר בעמק עכור כי הבלי העולם הזה וחמדותיו מבלבלין שכל האדם.

ורמז במניעת אכילת הגיד לדורות, להיות לזכרון בין עיניהם כי מנע ה' מהם פרי עץ הדעת, שלא יאכילו את שכלם דברים קשים כגידין, כי נגע בכף ירך יעקב, ואם

ויאמר: "שדי ישמרני מכל דבר רע", כי זה הוא על פי הכוונה הנ"ל, כי כאשר יחבר מספר אמ"ה (46) אל השם שדי"י (314) יהיה בין הכל מספר שמ"ך (360). ועי"ז ישמר ה' אותו מכל מכשול. וזהו פירוש הפסוק: "אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל", כי האויב הוא היצה"ר שם בטחונו כאשר יחלק שלל הוא גימטריא שמ"ך פי' שיסיר השמירה ממנו ויהיה נשאר השורש שלו רל"י הוא קליפת עמלק, ואז ישיג ויטמא ח"ו את כולם ויתגבר על בני אדם להכשילם ח"ו וה' ברחמיו ישמרנו ויצילנו מכל דבר רע ומפחד לילה מעתה ועד עולם וכו' יהי רצון אמן. עכ"ל.

נמצא, כי על ידי הצירוף של יעקב לאה ורחל יחדיו, מבטלים קליפה טמאה זו, אולם כאשר מכרו השבטים – בני לאה, את יוסף, נעשה פירוד בין לאה לרחל, ואין עוד שמירה אשר תגן מקליפה זו. לכן אמר יעקב לאחר מכירת יוסף (וישב ל"ז, ל"ה): "ויאמר כי ארד אל בני אבל שאלה", כי רמז לקליפה זו כמו שנאמר (תהילים ט', י"ח) "ישובו רשעים לישאלה" ראשי תיבות: לר"י.

אולם כאשר יעקב שולח את השבטים למצרים, ודבר זה מביא לאיחוד בין השבטים, לכך אומר יעקב אבינו: "אל שדי ייתן ליכם ריחמים", ראשי תיבות: לר"י, כי עתה תחזור השמירה וההצלה מקליפה טמאה זו.

וכתב רבינו יוסף חיים זי"ע בספרו בן יהודע (מנחות מד:). גם הועיל לו זכות מצות ציצית לבטל קליפת לר"י המפתה על הזנות שהיא בגימטריא מ"ר, שבזה יובן בס"ד רמז הכתוב (קהלת ז', כ"ו) "ומוצא אני מר ממות את האשה", כי קליפה זו של מר היא המפתה לזנות. והנה כל כנף יש בו ט"ל כריכות, וצריך לזה מספר אהיה לפי שסוד הציצית הוא באהי"ה דההי"ן העולה מספר גוף וכנזכר בשער הכוונות, אם כן ט"ל וכ"א שהוא מספר אהיה פשוט עולים ששים, וארבע פעמים ששים של ד' כנפות הרי מספד ר"מ, ולכן מבטל הציצית קליפת לר"י שמספרה מ"ר. ע"כ.

ולפי דרכינו יש לפרש, החיד"א בספרו דבש לפי (מערכת צ" אות ל"ג) מביא בשם ספר כנפי יונה להסביר מדוע יש בציצית שמונה חוטים וז"ל: שניתנה לנו המצוה בזכות: ישראל יצחק יעקב שרה רבקה רחל אברהם לאה. עכ"ל. נמצא, כי מצות ציצית מאחדת בין כל ישראל וכן בין בני לאה ורחל, ולכן בכוחה לבטל את קליפת לר"י.

ליעקב השלם קרה מכשול והוא לפי שעה, כשנטה קצת מדרך השווי, מה יעשו אזובי קיר אשר רוב עסקיהם בהבלי העולם הזה וחמדותיו, על כן לא יהיה להם עסק בנסתרות כי אם יחידי סגולי הדור כרבי שמעון בן יוחאי ודוגמתו, אשר קצו ומאסו בהבלי העולם הזה כיעקב, כי אם לפי שעה קרה זה ליעקב, על שנותר לבדו לכדו, ובלי ספק שאחר שקרה לו ענין התאבקות של סמאל הרגיש בחטאו וסר מן הדרך ההוא, וראיה לדבר שנאמר "ויבא יעקב שלם". ודרשו רבותינו ז"ל (שבת לג.) שלם בתורתו, ופירושו זה דבר יקר הערך, והמשכיל ישמע ויוסיף לקח. ע"כ.

ומתבאר מדבריו, כי הטעם שנפגע יעקב בגיד הנשה על נסיונו להשיג דברים הגבוהים למעלה מהשגתו, ובדרך רמז יש לומר, שלכן נפגע יעקב במקום הרגל, שבא לרמז לקפיצה למקום הגבוה מהשגתו.

עוד מצינו בענין קריאת שמע, כתב בספה"ק שם משמואל (ואתחנן, תרע"ו) וז"ל: ...על פי מה שהשיב לי כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה על שאלתי כד הוינא טליא, במה שאנו אומרים במלאכים: "וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה", איך שייד לומר במלאכים "עול" הלא הכל הוא אהבה ורצון אצלם, כי אין להם חומר ויצ הרע המושך לאחור? והשיב לי: כי העול אצלם, שלא יסתכלו ולא ילכו לפנים ממחיצתם, שזהו להם עול גמור היפוך טבעם שהוא השתוקקות עצומה לגשת לפנים, ודברי פי חכם חן וכו'.

וכבר פירשנו דברי הש"ס (ברכות יג.) אמר ליה רב לרבי חייא: לא חזינא ליה לרבי דמקבל עליה מלכות שמים, אמר ליה: בר פחתי! בשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים. ופירשנו דשאלת רב היתה דהיות שרבי שהיה כל ימיו בדביקות עצומה איך שייד אצלו קבלת מלכות שמים שאצלו איננו עול אלא אהבה רבה? ויש להוסיף ולומר היות רבי מזרעא דדוד קאתי שהיתה מידתו השתוקקות עצומה ואהבה רבה לאלקות כמו שנאמר (תהלים ס"ג, ב') "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי", וכל ספר תהלים מלא מזה, וכן היתה בודאי מדתו של רבי, ואמר על עצמו (כתובות קד.) שלא נהנה מעולם הזה אפילו באצבע קטנה, ולעומת שלא נהנה מעולם הזה היו כל תענוגותיו רק אלקות, כמו שבא ברמז (מגילה ו.) בדבר אמלאה החרבה, אם מלאה זו חרבה זו, כמו שהארכנו בזה במקום אחר, איך יתכן שנקרא אצלו עול? ועל זה השיב לו רבי חייא: שבשעה

שמעביר ידיו על פניו, היינו שלא להסתכל למעלה ממדרגתו, וכענין שנאמר (ויק"ר כז, ג) "בשתיים יכסה פניו", ובענין זה הוא מקבל עול מלכות שמים שלא יסתכל לפניו ממדרגתו. עכ"ל.

והנה, כאשר שני צדיקים נפגשים, הריש כל אחד לומד ממעלותיו של השני ורוצה להידמות לו ולמעשיו, כמו כן קרה כאשר נפגשו יעקב ויוסף, שיעקב שאף להשיג את ההשגות שיוסף הצדיק הגיע אליהן, וכמו כן יוסף שאף להשיג את ההשגות שאביו יעקב הגיע אליהן. אלא יעקב באינו אשר נענש בגיד הנשה על שניסה להשיג השגות הגבוהות ממנו, ידע שלא כדאי לנסות לקפוץ לדרגות שעדיין אינו ראוי אליהם, ולכן מיד קרא קריאת שמע, שעניינה קבלת עול, היינו עזר בעצמו שלא לעלות למקום הגבוה ממנו. לא כן יוסף שלא נענש בגיד הנשה, ולא ידע שעל האדם להיזהר לבל יעלה למעלה ממדרגתו, לא קרא קריאת שמע, אלא שאף להשיג את ההשגות שהגיע אליהן יעקב אבינו.

מטעם זה יש לומר, שרק אצל רבינו הקדוש מצינו שהיה מניח ידיו על עיניו בעת קריאת שמע לבל ישיג השגות הגבוהות ממנו, שכן כתב המגלה עמוקות (פרשת ואתחנן אופן פ"ג) כי רבי יהודה הנשיא הוא גלגול נשמת יעקב אבינו והרמז: נשי"א ראשי תיבות: ניצוץ של יעקב אבינו. יעו"ש. ומחמת כן ידע רבי יהודה הנשיא מנשמת יעקב שנפגע בגיד הנשה, שאין לקפוץ ולהשיג השגות הגבוהות ממנו.

והנה, כתב השל"ה הקדוש (פרשת וישלח), כי השס"ה לאוין שבתורה מכוונים לשס"ה ימות השנה. ומצות לא תעשה של אכילת גיד הנשה מכוון כנגד יום תשעה באב, ועל כן יום זה נאסר באכילה. יעו"ש.

ויש לומר, כי עתה שאנו בגלות אין לנו רשות להשיג את האור הגדול הטמון ביום תשעה באב, כי זה למעלה מהשגתנו, ורק לעתיד בוא יהפך יום זה לששון ולשמחה, נעשה ראויים לאור הגדול הטמון ביום זה. לכן גיד הנשה המלמד על האיסור לבל ישיג השגות הגבוהות ממנו שמא יפול, הוא כנגד יום תשעה באב.